

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет педагогічний

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Соціально-педагогічний тренінг в роботі з сім'єю

Освітня програма Соціальна педагогіка

Спеціальність 231 Соціальна робота

Галузь знань 23 Соціальна робота

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від “31”серпня 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Соціально-педагогічний тренінг в роботі з сім'єю
Викладач (-і)	Комар І.В.
Контактний телефон викладача	0975276171
Е-mail викладача	iryna.komar@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Лекції, практичні, самостійна робота
Обсяг дисципліни	180 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?
Консультації	Очні консультації: понеділок 13.30 – 15.00. Онлайн консультації: створені групи у вайбері, (за потребою студента).
2. Анотація до курсу	
<p>Дисципліна «Соціально-педагогічний тренінг в роботі з сім'єю» вивчається студентами спеціальності 231 «Соціальна робота», освітньої програми «Соціальна педагогіка» на третьому курсі (I семестр). Дисципліна спрямована на вивчення теоретичних аспектів методики проведення соціально-педагогічного тренінгу, оволодіння та подальше вільне оперування професійною термінологією, використовуваною в сфері практичної діяльності, ознайомлення з внутрішнім середовищем та організаційними аспектами соціально-педагогічного тренінгу, ознайомлення з основними напрямками тренінгової діяльності та технологіями проведення соціально-педагогічного тренінгу; формування у студентів внутрішньої професійної мотивації, навиків професійного спілкування.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Засвоєння студентами основних теоретичних підходів та навиків використання методів і методик сучасної практичної педагогіки та психології в цілях організації та проведення соціально-педагогічного тренінгу (СПТ), ознайомлення з поняттям тренінгу і його атрибутами, процесом формування і розвитку групи, з особливостями структури групи, технікою і формами навчання у тренінгу, складанням змісту, плану проведення занять, з</p>	

методикою оцінювання в тренінгу.

4. Компетентності

Інтегральна - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні - Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Спеціальні (фахові, предметні) - Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади. Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах. Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення. Здатність виявляти і залучати ресурси організацій-партнерів з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері. Здатність оцінювати результати та якість професійної діяльності у сфері соціальної роботи.

5. Результати навчання

У результаті вивчення курсу студент повинен

знати:

професійну термінологію;

історію становлення та розвитку тренінгового методу;

основні теоретичні моделі тренінгової взаємодії та загальну проблематику СПТ;

теорію групової динаміки соціально-педагогічного процесу;

етичні норми роботи соціального педагога та практичного психолога.

вміти:

орієнтуватися в сучасних формах групового соціально-педагогічного тренінгу;

проводити різні види тренінгової роботи;

грамотно ставити і вирішувати завдання при організації і проведенні тренінгу.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	24
семінарські заняття / практичні / лабораторні	36
самостійна робота	120

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ Вибірковий
Перший (п'ятий)	Соціальна робота	Третій	Вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
------------	---------------	------------	---------------	-------------	------------------

Модуль 1. Організаційні засади соціально-педагогічного тренінгу

Тема 1. Соціально-	Лекція – бесіда. Семінарсь-	Вачков И.В. Основы технологии	Опрацювання теоретичних питань,	5	Два тижні
--------------------	-----------------------------	-------------------------------	---------------------------------	---	-----------

педагогічний тренінг як форма роботи соціального педагога з сім'єю	ке заняття з елементами дискусії.	групового тренінга. Психотехники: Учеб. пособие. М.: Ось-89, 2005. 256 с.Оганесян Н.Т. Методы активного социально- психологическог о обучения: тренинги, дискусии, игры. М.: Ось-89, 2012. 176 с.	виконання завдань семінару (2-4 години)		
Тема 2. Типології груп соціально-педагогічного тренінгу. Сім'я як об'єкт групового впливу.	Лекція (лекція-діалог), семінарське заняття.	Вачков И.В. Основы технологии групового тренинга. Психотехники: Учеб. пособие. М.: Ось-89, 2005. 256 с.	Опрацювання теоретичних питань, виконання завдань семінару (2-4 години)	5	два тижні
Тема 3. Групова динаміка і її роль в процесі тренінгової роботи.	Лекція (лекція– прес-конференція), інтерактивне практичне заняття	Фопель К. Барьеры, блокады и кризисы в груповой работе: Сб. упражнений / Пер. с нем. М. Янкова. М.: Генезис, 2003. 160 с.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до практичного заняття, вибір завдання, створення презентації за темою завдання. (2-4 години)	5	два тижні
Тема 4. Роль СПТ у роботі з різними типами сімей.	Лекція – діалог Практичне заняття з елементами дискусії.	Волинець Л., Романець О. Стаємо батьками: посіб. з питань забезпечення прав дітей. . К.: ДП, 2008. 296с.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до практичного заняття, вибір завдання (2-4 години)	5	два тижні
	Лекція	Игра в тренинге.	Опрацювання	5	два

Тема 5. Основні методи соціально-педагогічного тренінгу в сімейному консультуванні.	проблемного характеру; Інтерактивне семінарське заняття, робота в групах	Возможности игрового взаимодействия / Под ред. Е.А. Левановой. СПб.: Питер, 2016. 208 с. Цзен В., Пахомов Ю. Психотренинг: игры и упражнения. 2-е изд., доп. М.: Независимая фирма «Класс», 2001. 272 с.	теоретичних питань, виконання завдань семінару (2-4 години)		тижні
Модуль 2. Методика організації і проведення соціально-педагогічного тренінгу					
Тема 6. Планування, організація і дизайн тренінгу.	Лекція, практичне заняття з елементами ділової гри. Робота в групах.	Анн Л. Психологически й тренинг с подростками. СПб.: Питер, 2005. 271 с. Вачков И.В. Основы технологии группового тренинга. Психотехники: Учеб. пособие. М.: Ось-89, 2005. 256 с.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до практичного заняття, вибір завдання, створення презентації за темою завдання. (2-4 години)	5	2 тижні
Тема 7. Цілі та завдання тренінгу відповідно до проблем сім'ї.	Лекція. Практичне заняття з елементами дискусії.	Волинець Л., Романець О. Стаємо батьками: посіб. з питань забезпечення прав дітей. К.: ДП, 2008. 296. Суховершина К., Тихомирова Е., Скоромная Ю. Тренинг коммуникативной компетенции. М.: Академический проект; Трикста, 2006. 112 с.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до практичного заняття, вибір завдання, створення презентації за темою завдання. (2-4 години)	5	2 тижні

<p>Тема 8. Стандарти тренінгової роботи та індивідуальний стиль тренера.</p>	<p>Лекція. Семінарське заняття з елементами конференції. Робота в групах.</p>	<p>Цзен В., Пахомов Ю. Психотренінг: игры и упражнения. 2-е изд., доп. М.: Независимая фирма «Класс», 2001. 272 с. Фопель К. Психологические группы. Рабочие материалы для ведущего: Практическое пособие / Пер. с нем. Е. Патяева, 2-е изд., стер. М.: Генезис, 2000. 256 с.</p>	<p>Опрацювання теоретичних питань, виконання завдань семінару (2-4 години)</p>	<p>5</p>	<p>2 тижні</p>
<p>Тема 9. Тренінг батьківської компетентності.</p>	<p>Лекція проблемного характеру; Інтерактивне практичне заняття</p>	<p>Зверева І.Д., Петрочко Ж.В. Оцінка потреб дитини та її сім'ї: від теорії до практики: Навч. пос., К., 2011, 224с. Жуков Ю.М. Коммуникативный тренинг. М.: Гардарики, 2003. 254 с. Анн Л. Психологический тренинг с подростками. СПб.: Питер, 2005. 271 с.</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. (2-4 години)</p>	<p>5</p>	<p>2 тижні</p>
<p>Тема 10. Дослідження потреби в тренінгу щодо конкретної сімейної ситуації.</p>	<p>Лекція, Семінарське заняття з елементами ділової гри.</p>	<p>Суховершина К., Тихомирова Е., Скоромная Ю. Тренінг комунікативної компетенції. М.: Академический проект; Трикста,</p>	<p>Опрацювання теоретичних питань, виконання завдань семінару (2-4 години)</p>	<p>5</p>	<p>2 тижні</p>

		2006. 112 с.		
7. Система оцінювання курсу				
Загальна система оцінювання курсу	Вид контролю – залік. Максимальна оцінка – 100 балів, з них 45 балів за поточне оцінювання на семінарських заняттях, 30 балів – за контрольну роботу, 20 балів за виконання письмових практичних робіт та 5 балів за самостійну роботу студента.			
Семінарські заняття	Максимальна оцінка - 45 балів			
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань			
8. Політика курсу				
<p>Неприпустимі плагіат та списування. Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове. Пропуски практичних занять відпрацьовуються наступним чином: опрацювання теми, а також виконання письмових завдань з теми. Якщо студент пропустив (не відпрацював) більше 50% занять, він повинен скласти тести (на платформі дистанційного навчання) і тільки тоді буде допущений до складання іспиту. Обов'язковим є написання контрольної роботи та виконання самостійної роботи.</p>				
9. Рекомендована література				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Анн Л. Психологический тренинг с подростками. СПб.: Питер, 2005. 271 с. (Сер. «Эффективный тренинг»). 2. Вачков И.В., Дерябо С.Д. Окна в мир тренинга. Методологические основы субъектного подхода к групповой работе. М.: Речь, 2004. 302 с. 3. Вачков И.В. Основы технологии группового тренинга. Психотехники: Учеб. пособие. М.: Ось-89, 2005. 256 с. 4. Волинець Л., Романець О. Стаємо батьками: посіб. з питань забезпечення прав дітей. . К.: ДП, 2008. 296с. 5. Дерманова И. Б., Сидоренко Е.В. Психологический практикум. Межличностные отношения: Методические рекомендации. СПб.: Речь, 2013.40с. 6. Жуков Ю.М. Коммуникативный тренинг. М.: Гардарики, 2003. 254 с. 7. Жуков Ю.М., Мастеров Б.М. Групповой тренинг // Методы практической социальной психологии: Диагностика. Консультирование. Тренинг: Учеб. пособие для вузов / Под ред. Ю.М. Жукова. М.: Аспект Пресс, 2014. С. 97-179. 8. Зверева І.Д., Петрочко Ж.В. Оцінка потреб дитини та її сім'ї: від теорії до практики: Навч. пос., К., 2011, 224с. 9. Игра в тренинге. Возможности игрового взаимодействия / Под ред. Е.А. Левановой. СПб.: Питер, 2016. 208 с. (Сер. «Практикум»), 10. Инструменты развития бизнеса: тренинг и консалтинг / Сост. Л. Кроль, Е. Пуртова. М.: Независимая фирма «Класс», 2001. 464 с. (Психология и бизнес). 11. Кипнис М. Тренинг коммуникации. М.: Ось-89, 2004. 128 с. (Действенный тренинг). 12. Кори Дж., Кори М., Колланэн П., Рассел Дж.М. Техники групповой психотерапии / Пер. с англ. А. Смирнова. СПб.: Питер, 2001. 320 с. (Сер. «Практикум по психотерапии»). 13. Лойшен Ш. Психологический тренинг умений. Школа В. Сатир / Пер. с англ. Н.В. Кулигина. СПб.: Питер, 2001. 160 с. (Сер. «Практикум по психотерапии»). 14. Марасанов Г,И. Социально-психологический тренинг. М.: Когито-Центр, 2001.249 с. 15. Немиринский О.В. Личностный рост в терапевтической группе. М.: Смысл, 1999. 				

112 с.

16. Приймозна сім'я: методика створення і соціального супроводу: Наук.- метод. посіб. / Г. М. Бевз, В. О. Кузьміж О. І. Нескучаєва та ін. К: Центр стратегічної підтримки, 2003. 92 с. Роджерс К. Взгляд на психотерапию. Становление человека. М.: Прогресс, Универс, 1994. 479 с.
17. Рудестам К. Групповая психотерапия: Психокоррекционные группы: теория и практика. М.: Прогресс, Универс, 1993. 367 с.
18. Соціальний супровід сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах: Методичний посібник / І. Д. Зверєва та ін. К.: Держсоц- служба, 2006. 104 с.
19. Технології роботи з різними категоріями клієнтів центрів соціальних служб для молоді: Методичний посібник / [С. В. Толстоухова, О.О. Яременко, О. В. Вакуленко та ін.]. К.: ДЦССМ, Державний ін.-т проблем сім'ї та молоді, 2003. 88 с.
20. Трубавіна І.М. Соціальний супровід неблагополучної сім'ї. Науковометодичні матеріали. К.: ДЦССМ, 2003. 86 с. Хинш Р., Витманн С. Социальная компетенция. Харьков: Гуманит. центр, 2005. 192 с.
21. Цзен В., Пахомов Ю. Психотренинг: игры и упражнения. 2-е изд., доп. М.: Независимая фирма «Класс», 2001. 272 с. (Б-ка психологии и психотерапии. Вып. 67).

Електронні ресурси Інтернету:

Дитячий фонд ЮНІСЕФ Україна [Електронний ресурс]– Офіційний сайт Дитячого фонду ЮНІСЕФ Україна – Режим доступу: <http://www.unicef.org/ukraine/ukr/>

Міністерство освіти і науки України [Електронний ресурс]– Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України – Режим доступу: <http://mon.gov.ua>

Міністерство соціальної політики України [Електронний ресурс]– Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України – Режим доступу: <http://www.msp.gov.ua>

Національна поліція України [Електронний ресурс]– Офіційний сайт Національної поліції України – Режим доступу: <http://www.npu.gov.ua>

Уповноважений Президента України з прав дитини [Електронний ресурс]– Персональна сторінка Уповноваженого Президента України з прав дитини – Режим доступу: <http://uk-ua.facebook.com/up.z.prav.dytyny>

Викладач Комар І.В.